

Abril de 2008

L'activitat del Tribunal Català de Defensa de la Competència: activitat i perspectives

Lluís Franco i Sala

L'activitat del Tribunal Català de Defensa de la Competència: activitat i perspectives*

Lluís Franco i Sala

Resum

De conformitat amb la Llei de Defensa de la Competència de l'any 1989, a Espanya hi havia un Servei i un Tribunal de Defensa de la Competència que responien a un model centralitzat. Les raons adduïdes posteriorment a favor d'un model de distribució de competències eren, entre d'altres, la convivència a la Unió Europea dels models comunitaris amb els propis de cada Estat, i el fet que, si bé la legislació sobre defensa de la competència no podia atribuir-se a les comunitats autònomes, sí que ho podia ser la seva execució. Després de la sentència 208/1999 del Tribunal Constitucional, que deixà la porta oberta a les comunitats autònomes que volguessin tenir organismes propis de defensa de la competència, a Catalunya es crearen l'any 2002 el Tribunal Català de Defensa de la Competència (TCDC) i la Direcció General de Defensa de la Competència. Les dues grans àrees d'actuació d'aquests òrgans catalans són la vigilància per evitar conductes que impedeixin, falsegin o restringeixin, en tot o en part, la competència i el foment de la lliure competència, actuacions que es coneixen per *advocacy of competition*. Entre les activitats del Tribunal hi ha la realització de propostes de millora de la legislació, l'elaboració d'estudis i d'informes.

Paraules clau

Defensa de la competència perfecta, competències del Tribunal Català de Defensa de la Competència, *advocacy of competition*.

Presentació

Professor Antoni Meseguer (director dels Estudis d'Economia i Empresa de la UOC)

La conferència d'avui girarà entorn de la idea de competència. Aquest terme té diferents accepcions i definicions. Des del món universitari, al qual jo pertanyo, aquest terme té un paper rellevant que tenim molt present en això que s'ha anomenat el procés d'adaptació a l'espai europeu. Els plans d'estudis s'orienten a desenvolupar competències que representen un repertori de conductes que un estudiant ha de posseir relacionades amb un determinat perfil professional i amb el seu desenvolupament en una feina concreta dins d'una organització. Aquesta accepció, que em permetreu que la faci, no és la que tractarem en la xerrada d'avui.

Al diccionari posa "dret de decidir en virtut d'una autoritat legal o d'un reconegut coneixement de la matèria", però també és la rivalitat d'interessos entre persones que persegueixen el mateix objecte, especialment entre els que exerceixen el comerç o la indústria. En el terreny de l'economia, la competència constitueix un principi cabdal i, tot i la concepció negativa que hom pot tenir d'aquest terme, són molts els beneficis socials i empresarials que s'assoleixen en mercats de competència perfecta. Segons la teoria econòmica, competència perfecta és aquella en què es donen quatre condicions bàsiques.

- Una és la lliure concurrència: no hi ha barreres d'entrada i sortida a les empreses, i de fet cap agent pot influir en el mercat, perquè el número de compradors i venedors és molt alt i les quantitats produïdes o demandades per cadascun d'ells són tan petites amb relació al total que la seva influència sobre els preus és inapreciable.
- Una altra condició és l'homogeneïtat de productes. El consumidor és indiferent a comprar el producte d'una empresa o d'una altra. És la idea de substituïbles perfectes.
- Una altra propietat és la informació i la racionalitat dels agents. Els agents econòmics coneixen els preus de tots els productes, els factors, les seves característiques i l'existència de possibles substituïbles.
- La idea de mobilitat de recursos i factors de producció. Desplaçament dels treballadors entre àrees geogràfiques, les matèries primeres estan accessibles a tots en igualtat de condicions.

Segons aquestes condicions que marca la teoria, la solució que aquestes condicions porten, sota la teoria de l'equilibri general, és aconseguir igualar l'oferta a la demanda, amb uns beneficis i maximitzant la utilitat dels consumidors i els beneficis de les empreses; estat d'equilibri entre les rendes percebudes per les famílies i els preus dels béns i serveis, i els factors i recursos productius destinats a un ús més eficient, un ús en el qual el seu rendiment és més alt. Aquesta és la teoria, però no hi ha cap mercat que satisfaci

* Conferència organitzada per Tribuna Oberta Vilafranca, que va tenir lloc el dia 29 d'abril de 2008 a l'Hotel Domo de Vilafranca del Penedès.

plenament aquestes condicions teòriques. Encara que són molt restrictives, sí que podem mantenir aquesta idea de competència perfecta com a referència. Les empreses que es trobin aquest tipus de mercat i vulguin obtenir més beneficis han de recórrer necessàriament al màxim aprofitament de la tecnologia, innovant i incorporant els últims avenços en tècniques productives.

En competència perfecta, la cerca de majors beneficis va associada a la combinació més eficient i rendible dels factors productius i a la modernització tecnològica. Per tant, és un objectiu molt important vetllar per aquesta defensa de la competència, per tal d'aproximar-nos en la mesura que sigui possible als beneficis que s'atribueixen des d'un àmbit més teòric. En aquest marc es constitueix el Tribunal Català de Defensa de la Competència, organisme autònom de caràcter administratiu creat en exercici de les competències executives de la Generalitat, que té per missió garantir la defensa de la competència en el territori de Catalunya. Avui, de mans del seu president, l'honorable senyor Lluís Franco i Sala, coneixerem amb més detall l'activitat del Tribunal Català de Defensa de la Competència i les seves perspectives, de quina manera aquesta cultura de la competència pot resultar beneficiosa per al món empresarial i per al conjunt de la societat.

Moltes gràcies.

Conferència

Lluís Franco i Sala

Molt bona tarda a tots. En primer lloc, voldria agrair a la Universitat Oberta de Catalunya, a l'Ajuntament de Vilafranca i a les diferents entitats que col·laboren amb la Tribuna Oberta de Vilafranca poder ser avui en aquesta hora amb tots vostès. Voldria parlar d'un tema que personalment penso que és un tema important per a la nostra economia, tant per a la economia catalana com per a l'economia de les petites i mitjanes empreses, dels autònoms, etc. Es tracta del tema de la defensa de la competència, del qual comentaré alguns aspectes concrets.

La primera pregunta que ens farem és: per què des dels poders públics s'ha de defensar i promocionar la competència? En segon lloc, comentaré el que estem fent a Catalunya amb el Tribunal de Defensa de la Competència, un tribunal que va néixer el 2003, ja que abans no havia estat possible perquè va ser necessari una sentència del Tribunal Constitucional que reconegués la possibilitat que aquelles comunitats autònomes que ho desitgessin poguessin crear aquest tipus d'organisme per defensar la competència. En tercer lloc, intentaré transmetre alguns beneficis que crec que hi ha en les comunitats autònomes que hem creat òrgans de defensa de la competència. I, finalment, explicaré que l'any passat va ser modificada la normativa estatal en matèria de competència i, com a conseqüència d'aquesta nova llei, la llei 15/2007 de juliol de l'any passat però que va entrar en vigor a la tardor, encara es poden fer moltes més coses per defensar la competència.

Defensa de la competència perfecta des dels poders públics

La primera qüestió era: amb la quantitat de coses que han de fer els poders públics, per què també han de defensar i promocionar la competència? Penso que el professor Antoni Meseguer ha centrat molt bé el tema. Quan parlem de defensa i promoció de la competència des dels poders públics ens plantegem dues preguntes. La primera, la que acabo de fer: per què? Amb la necessitat que tenim de fer infraestructures, de millorar les condicions de treball i assolir la plena ocupació, de lluitar contra la inflació, per ser a determinats serveis socials, per què també hem de dedicar esforços per millorar la competència? La segona és que, si aquest és un objectiu que nosaltres hem de tenir també des dels poders públics, què és el que es pot fer des de l'administració per millorar la competència?

Però, per què ha de ser un objectiu? El professor Meseguer ho ha explicat molt bé. La situació ideal és que els mercats avancin cap a la competència perfecta, però de vegades no és així i el mercat no actua cap a la competència perfecta ni produeix una assignació òptima dels recursos, i això va en detriment tant dels consumidors com de possibles empreses que coincideixen en aquest mercat. Per què passa? Pot passar perquè de vegades els mercats, per molt que la teoria econòmica i els professors ho dissenyem, no acaben de funcionar com ho haurien de fer. Per exemple, si hi ha un monopoli, és difícil que aquesta empresa ofereixi els millors preus, quantitats, serveis per a d'altres empreses o per als ciutadans, o tots sabem que, per molt que parlem de la societat de la informació, moltes vegades la informació és asimètrica. No tothom té la mateixa informació i això fa que alguns juguin amb avantatges respecte als altres. Davant d'aquest panorama, el que intenten fer els organismes públics és introduir mecanismes reguladors per millorar aquests mercats que tenen aquests problemes. També hi ha un altre tipus de comportaments; hi ha una tendència lògica que es produeixin comportaments anticompetitius per part d'empreses que estan en situació de domini. Aquests comportaments en principi poden beneficiar el compte d'explotació d'una o diverses empreses, però limiten les possibilitats d'activitat d'altres empreses o perjudiquen greument els comptes d'explotació d'altres empreses per mecanismes que acaben alterant i perjudicant els consumidors i el conjunt dels ciutadans. Davant d'això hi ha la possibilitat d'aplicar el sistema de defensa i promoció de la competència.

Beneficis de la competència perfecta a escala macroeconòmica i microeconòmica

A més a més que es produeixen aquests comportaments i que hi hagi autoritats que vetllen perquè no es produeixin conductes d'anticompetència, hi ha una realitat que demostra qualsevol comparació d'estudi d'economia aplicada. On hi ha competència hi ha beneficis macroeconòmics i microeconòmics. On no hi ha

L'activitat del Tribunal Català de Defensa de la Competència: activitat i perspectives

competència difícilment es produeixen aquests beneficis. A la gràfica podran veure alguns d'aquests beneficis micro i macroeconòmics. Des del punt de vista microeconòmic, si hi ha competència, nosaltres com a ciutadans o com a empreses ens trobem que els preus són més reduïts, hi ha més producció i més serveis, més possibilitat d'elecció per als consumidors, millor servei d'atenció, s'afavoreix que puguin entrar més competidors, és protegeix la petita i mitjana empresa ja que s'eviten comportaments d'abús de posicions de domini del mercat, perquè això va en detriment de la petita i mitjana empresa i els autònoms. En definitiva, hi ha una assignació més eficient dels recursos.

Això, des d'un punt de vista microeconòmic, però també té uns efectes macroeconòmics. Basta comparar les economies de diferents països on hi ha competència i on no hi ha. Les dades sempre reflecteixen el mateix. On hi ha competència normalment les taxes d'inflació són més baixes. On hi ha competència hi ha un creixement econòmic més important. Hi ha més possibilitat de crear ocupació, de riquesa, d'empreses. Aquí moltes vegades hi ha una tendència a protegir el mercat, però hi ha una cosa que és certa: per competir en els mercats globals és imprescindible competir en els mercats interns. No hi ha empreses que no competeixin en els mercats interns que estiguin capacitades per a competir a escala global perquè agafen ineficiències i després és molt difícil competir en qualitat, tipus de productes, preus, satisfer en darrer terme la demanda dels consumidors. Tot això en termes macroeconòmics dona més riquesa en països que han optat per defensar la competència. Quins països defensen la competència? Per exemple, la competència està perfectament defensada als països nòrdics, al Canadà i als Estats Units, a Nova Zelanda, a Austràlia i a molts països de la Unió Europea. Són països on els termes de competència estan defensats des del sector privat i també públic.

Paper del sector públic en la defensa de la competència: vigilància, foment de la lliure competència i informació i difusió

La segona pregunta. Què pot fer una administració, el sector públic, per defensar la competència? Podríem dir-ne més, però hi ha tres funcions cabdals. La primera és la funció de vigilància. S'ha de vigilar i evitar conductes que produeixin o puguin impedir, restringir o falsejar la competència. Exemples: Que hi hagi un acord pel qual alguns decideixin distribuir-se el mercat i no competir entre ells. O, per exemple, un acord de preus per a fixar els preus per sobre d'una situació de competència. També pot ser que un agent econòmic que està en posició de domini abusiu imposant unes condicions a la resta d'empreses que operen o treballen en relació amb ella. Aquí s'ha de focalitzar la vigilància.

La segona funció, que cada vegada tindrà més importància a escala internacional quan discuteixen les autoritats de diferents països, és la promoció o el foment de la lliure competència (en anglès, *advocacy of competition*). Una autoritat no només està

per a emetre expedients sancionadors, sinó que també està per a facilitar propostes que millorin les condicions de competència. Es fan propostes per millorar les normes. La normativa de defensa de la competència l'ha de complir igual el sector privat o públic. Una empresa pública no queda exempta de complir les normes de la competència. Nosaltres hem tingut de vegades denúncies contra entitats públiques perquè algú ha entès que actuava en contra de la competència.

L'última funció és la d'informació i difusió pública: transmetre els beneficis de la competència i també informar que hi ha entitats, instruments, al servei de les empreses i els ciutadans que es poden utilitzar per a defensar i exercir els drets en relació amb la competència.

Actuacions dels organismes de defensa de la competència a Catalunya

El segon tema és comentar el que s'està fent a Catalunya. Aquí, fins al començament del 2003, no podíem tenir les nostres institucions de defensa de la competència. Això era així perquè ho recollia la llei de 1989 de defensa de la competència espanyola, que era la que substituïa la llei de 1963, ja que Espanya va ser, paradoxalment, un dels Estats que primer va tenir una normativa en matèria de defensa de la competència. Va ser una normativa que va exigir els Estats Units. Els primers de tot van ser els Estats Units a finals del segle XIX, davant de la por que hi havia als monopolis al segle XIX. Hi havia molta por que la primera empresa que es situés en el mercat ofegués les possibilitats d'altres empreses.

Hi havia aquesta normativa estatal i la llei del 1989 va muntar un sistema mitjançant el qual hi havia unes úniques autoritats centralitzades per al conjunt de l'Estat espanyol. Hi van haver dos recursos d'inconstitucionalitat, del govern basc i català, que demanaven la possibilitat que, en aquells temes que no excedissin l'àmbit de la comunitat autònoma, si així ho volien, poguessin crear els seus propis òrgans per defensar i promoció de la competència. La sentència del Tribunal Constitucional és de l'any 1999. Va trigar 10 anys, però va donar la raó parcialment i això va permetre que les comunitats autònomes que vulguin ara puguin crear els seus òrgans de competència.

Els objectius que nosaltres ens hem plantejat és defensar els ciutadans i les empreses gràcies als expedients. En segon lloc, realitzar propostes per millorar la competència mitjançant els informes i estudis que anem fent, difondre els beneficis de la competència mitjançant les accions d'informació i difusió, i participar en organismes i institucions de defensa de la competència tant en l'àmbit estatal com en l'àmbit internacional.

En síntesi, des del gener del 2003 fins a l'abril del 2008, en matèria d'expedients sancionadors, hem tingut 68 casos en els quals s'ha estudiat si hi podia haver alguna pràctica contrària a la competència i això ha donat lloc a 26 resolucions. D'estudis i informes, n'hem fet 56 i, d'informació i difusions, 11 publicacions, jornades, fulletons, etc.

L'activitat del Tribunal Català de Defensa de la Competència: activitat i perspectives

En relació amb la pràctica restrictiva ens solen preguntar de quines activitats són els expedients. En primer lloc, tenim el tema de la distribució comercial, on hem vist 10 casos, serveis (assessors, traductors...), casos de distribució de premsa, entitats públiques, casos d'energia, temes d'autoescoles, col·legis professionals, etc.

La nostra finalitat no és posar sancions. Nosaltres volem defensar i promocionar la competència, però, si ho analitzem i hi ha activitats contràries, aleshores posem una sanció. Pot ser una sanció de deixar d'exercir la pràctica o, per exemple, una sanció de donar informació i difusió de l'activitat que han fet contrària a la competència. Per activitats econòmiques, primer tenim el tema de les autoescoles, el tema d'energia, distribució comercial, col·legis professionals i diferents activitats de negoci.

El segon bloc eren els informes i estudis: aquesta funció de col·laborar per millorar les situacions de competència. Tenim informes que hem fet a instància del propi tribunal (19), informes que ens ha demanat algun departament de la Generalitat (3). Tot això és pot veure a la pàgina d'Internet www.tcdc.cat. Per exemple, ens van demanar si hi havia competència o no en el tema de les benzineres a Catalunya. Nosaltres vam fer un estudi on vam analitzar les 590 benzineres que hi havia a les vies interurbanes i vam analitzar si hi havia competència o no, com milloraria si hi hagués més competència, etc. Vam trobar algunes coses curioses. El consumidor, tot i no ser conscient, està disposat a desplaçar-se sis minuts de temps o, a les autopistes, dotze minuts per trobar un millor preu. Vam estudiar on hi havia competència o no, perquè hi ha força concentració en matèria de benzineres, i vam veure que, on hi havia competència, per litre sortia en vies interurbanes 1,32 cèntims i, per a autopistes, 2,60.

Millores gràcies a les actuacions del Tribunal

Aquestes actuacions del Tribunal han representat millores? Algun benefici? El primer és que la instrucció i la resolució dels expedients es realitzen més a prop dels fets i de les parts interessades. El fet que siguin més a prop dels ciutadans ha permès que petites i mitjanes empreses, així com organismes de consumidors, s'hagin adreçat a nosaltres. Així s'ha multiplicat per dos el nombre d'assumptes dels quals es té coneixement en relació amb els assumptes dels quals es tenia coneixement de Catalunya en l'àmbit estatal. Això ha permès que una empresa petita difícilment es plantejaria –per costos de temps, diners, assessors– presentar una denúncia d'una altra empresa que creu que no compleix la competència. O un ciutadà va anar a les autoescoles d'una població i més de vint autoescoles tenien les mateixes condicions i preus, i ho va denunciar. Això és més fàcil fer-ho si tens les institucions a prop. Nosaltres fem estudis en l'àmbit del que afecta Catalunya. A la Comissió Nacional de la Competència fan estudis que afecten tot l'Estat espanyol. Hi ha molts més beneficis que suposa tenir un organisme autonòmic de defensa de la competència.

Abans també parlava dels països que més defensen la competència. Aquests països tenen sistemes descentralitzats de defensa

de la competència. Hi ha una autoritat global per a tot l'Estat i després diferents unitats administratives amb les seves pròpies autoritats de defensa de la competència.

Nova llei de defensa de la competència

L'últim punt era la nova llei de defensa de la competència, aprovada el mes de juny de l'any passat com a resultat de les esmenes que es van presentar al Congrés, que possibilita que els organismes autonòmics de defensa de la competència facin coses que fins ara no podien fer. Tot i que hi havia la sentència del Tribunal Constitucional, la llei del 2002, que és la que distribuïa competències entre l'Estat i les autonomies en matèria de defensa de la competència, va establir que en determinades qüestions, tot i que no fossin d'un àmbit supraautonòmic (és a dir, que només afectessin una autonomia), quedava la competència reservada per actuar exclusivament el que era abans el Tribunal Espanyol de Defensa de la Competència o l'actual Comissió Nacional de la Competència.

La nova llei de defensa
de la competència possibilita que
els organismes autonòmics de defensa
de la competència facin coses
que fins ara no podien fer.

Per exemple, la competència relacionada amb ajuts públics; això quedava reservat a l'antic Tribunal Espanyol de Defensa de la Competència. O també les concentracions. Per molt que una concentració afectés una comunitat autònoma, l'informe el feia l'antic Tribunal Espanyol de la Defensa de la Competència. Per això, quan hi va haver alguna operació energètica molt important que va afectar moltíssim Catalunya, tot i ser així, Catalunya no va poder fer cap informe sobre com l'afectava perquè la competència la tenia l'Estat. Això s'ha modificat i ara tenim més competències. Ara elaborem informes sobre ajuts públics. Si els ajuts públics afecten negativament els drets d'alguna empresa o els consumidors, ara podem elaborar aquests informes des de l'àmbit econòmic. Respecte a la legitimació per a impugnar davant la jurisdicció contenciosa-administrativa, s'admet qualsevol acte de les administracions autonòmiques o locals o qualsevol norma en grau inferior a llei que pugui representar obstacles a la defensa de la competència.

També hi ha la funció d'arbitratge. Si hi ha dues empreses que tenen una disputa en matèria de competència, es poden sotmetre a l'arbitratge dels òrgans catalans de defensa de la competència. Ja, per acabar, hem de parlar de la matèria de concentracions. Quan hi hagi una concentració que afecti de manera molt especial una autonomia, l'actual Comissió Nacional de la Competència ha de sol·licitar l'informe als òrgans d'aquella comunitat de com pot afectar aquella concentració qualsevol sector de l'activitat econòmica al territori, per elevar després el seu informe al govern

L'activitat del Tribunal Català de Defensa de la Competència: activitat i perspectives

de l'Estat, que és qui té la competència última per a autoritzar o no autoritzar respecte a això.

Estic absolutament convençut que defensar la competència és bo per a les empreses, per a les petites i mitjanes, encara més, però per a totes, per als consumidors i ciutadans, per al conjunt de les administracions públiques, i perquè l'economia funcioni millor. El fet de poder comptar a casa nostra amb dos organismes que defensin la competència farà que aquests beneficis es puguin assolir millor i més eficaçment.

Estic convençut que defensar la competència és bo per a les empreses, per als consumidors i per al conjunt de les administracions públiques, i perquè l'economia funcioni millor.

La relació entre totes les institucions que defensen la competència és excel·lent i reforça la unitat de mercat. Tots vetllem perquè no hi hagi comportaments que limitin la unitat de mercat.

Moltes gràcies i quedo a la seva disposició per a contestar qualsevol pregunta que vulguin fer-me.

Torn de paraules

Pregunta del Sr. Albert Beltran

La meua pregunta és sobre el tema de la competència deslleial que estan fent les grans superfícies al petit comerç amb el tema del pagament als proveïdors. És un tema que he intentat parlar amb Artur Mas, amb Antoni Castells, amb Joan Clos. Aleshores, aquest Tribunal pot fer alguna cosa perquè aquesta competència deslleial s'acabi d'una vegada? Un altre tema. Respecte a l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès, jo el que comentaria és que no doni més llicències d'obertura a grans superfícies que no compleixen la llei 3/2004, que marca les condicions de pagament, que no doni llicència per fer competència deslleial al comerç de Vilafranca. Gràcies.

Resposta de Lluís Franco i Sala

En primer lloc, les persones que ha esmentat em consta que són excel·lents economistes que creuen en el tema de la competència. Són persones amb molts bons fonaments econòmics i es creuen aquest tema. L'àmbit de distribució comercial és una àrea en la qual treballem força. Treballem en l'àmbit sancionador de conductes anticompetitives, en concret els expedients sancionadors conseqüència de les denúncies que ens puguin arribar als òrgans catalans de defensa de la competència, el Tribunal Català de Defensa de la Competència, que fa els informes, estudis, resolució dels expedients, etc. Ara bé, qui tramita i instrueix els expedients és la Direcció General de la Competència. A Catalunya tenim

Direcció General i Tribunal de la Competència. Potser ara hi haurà una reforma normativa al Parlament i acabarà sent un únic organisme, però ara per ara en són dos. Després tenim els temes dels informes que fem quan les grans superfícies es volen instal·lar o volen ampliar-se, i després hi ha uns altres aspectes com el que pregunta. "És pot fer alguna cosa?" Evidentment que sí. Si algú considera que aquesta manera de pagar els proveïdors pot ser contrària a la competència, en té algunes dades i presenta la denúncia (que és gratuït), doncs s'estudiarà. Dels casos que s'han denunciat, una gran majoria, un 58%, ha tingut sancions. Jo ara no puc pronunciar-me sobre aquest cas concret. Si vostè té el convenciment que la pràctica que s'està fent està sent contrària, doncs l'animo perquè ens porti les dades.

Albert Beltran

Bé, que no estan complint la normativa sobre el tema de pagaments, això no cal investigar-ho. Tothom ho sap i fins i tot un informe de la Comunitat Europea ho diu claríssimament, que les grans empreses estan pagant el doble de tard que la petita i mitjana empresa en aquest país. O sigui que hi ha estudis fets que ho demostren. Hi ha una competència deslleial de la gran empresa i les grans superfícies sobre el petit comerç i la petita empresa, que no té les mateixes possibilitats d'imposar als proveïdors unes condicions de pagament que ells sí que poden imposar. A mi m'agradaria que algú comencés a posar fre en aquest tema.

Lluís Franco i Sala

Jo recullo el seu suggeriment i només faig una matisació. Hi ha un aspecte civil d'imposar i, si estigués malament, estaria igual de malament en la petita empresa que en la gran empresa.

Albert Beltran

Crec que, si es fan lleis, s'han de complir. La número 3 de l'any 2004 diu que s'ha de pagar a 30 dies. Amb aquesta situació de risc moltes empreses s'arruïnaran per culpa de no complir la norma. Molts proveïdors podrien viure si no estiguessin sota aquestes condicions. Amb la pujada dels tipus d'interès més la situació de risc que estem vivint, el moment és delicat.

Pregunta del Sr. Moraga (Universitat Oberta de Catalunya)

Ha posat exemples com el de les autoescoles, però m'agradaria que posés altres exemples d'altres situacions de competència amb les quals es puguin identificar les persones i empreses que hi ha aquí.

L'activitat del Tribunal Català de Defensa de la Competència: activitat i perspectives**Resposta de Lluís Franco i Sala**

Quan algú parla d'una situació de domini d'una empresa i imposició de condicions que impedeixen les possibilitats de competència com, per exemple, que sigui imposat que no pugui distribuir o vendre determinats productes que no siguin els facilitats per un. Altres exemples són els lligats als col·legis professionals que obliguen determinades persones que volen inscriure's o apuntar-se a determinat col·legi a satisfer determinats cànons o condicions econòmiques o prestacions a què la resta no estan obligats. Un altre exemple és quan es distribueix la prestació del servei. Per exemple, un col·legi professional pot dir que quan hi hagi un servei es seguirà una llista de professionals per ordre sense oferir tots els professionals. En temes d'empresa hi ha hagut problemes energètics perquè no els han permès triar entre més d'una empresa. S'ha de veure cada cas en concret perquè és una matèria que de vegades té punts de contactes amb altres matèries que no són estrictament la competència. Abans hem parlat de l'endarreriment del pagament. Si és conseqüència d'una imposició, pot tenir un component de competència, però també es pot fer una reclamació per incompliment de la llei. Nosaltres hem tingut fins i tot casos de comunitats de propietaris. Moltes vegades hi ha punts que, si bé poden tenir relació amb la competència, no són ben bé casos que pertanyin a la competència.

Mitjançant la nostra pàgina web es poden veure les resolucions i també es veu la nostra doctrina. A més a més, cada tres mesos recollim l'actualitat de la competència a Catalunya, a Espanya i a la Unió Europea. Recollim la jurisprudència, temes de sancions i estudis.

Per resumir, alguns casos concrets que van contra la competència són: acord de preus, distribució dels mercats, limitar la producció perquè el preu sigui més elevat. Tots aquests pactes van en contra de la competència. Sembla que això sigui difícil de provar, però és possible que hi hagi una prova directa. En matèria de competència, i això està admès pel Tribunal Constitucional i el Tribunal Suprem, es pot aplicar la prova indiciària. No hi ha una prova directa. No tenim l'acord signat per diverses empreses on han pactat un acord de preus, però sí que hi han indicis suficients que demostren que ha passat això. Des d'aquesta llei que els he citat hi ha un tema, copiat primer dels Estats Units i després de la Unió Europea, que són els programes de clemència. Vol dir que algú que ha estat en el pacte, en l'acord, ho denuncia a canvi de no pagar les sancions. Als Estats Units tenen molt d'èxit aquests programes, però allà poden empresonar algú per incomplir la competència. Això aquí no existeix i potser aquest és un element incentivador als Estats Units perquè la gent presenti proves.

Pregunta

Voldria saber per què no es considera contrari a la competència els tipus de taxes professionals (notaris o enginyers) o col·legis?

Resposta de Lluís Franco i Sala

El sistema espanyol està farcit de resolucions de pràctiques contràries a la competència dels col·legis professionals. Nosaltres hem sancionat col·legis per fixar algun tipus d'acord perquè això és contrari a la competència. Qualsevol comportament que estigui recollit en una norma en rang de llei (aprobat pel Congrés dels Diputats o parlament autonòmic), pel fet de tenir rang de llei, tot i ser contrari a la competència, ja no es pot aplicar. Si un grup aconsegueix una llei, doncs aquesta queda per sobre. Tot el que estigui per sota ja queda sotmès a la normativa de la competència i, per tant, si és contrari, és sancionable. Molts col·legis professionals ja no fixen els barems dels serveis perquè és contrari a la llei.

**Pregunta de la Mireia i la Isabel
(ludoteca a Vilafranca)**

Com podem actuar respecte a la competència si no tenim una llei vigent que ens digui cap a on hem d'anar? Actuem sobre la demanda que tenim i tenim una normativa, una mica ambigua, amb la qual ens regim, però no sabem ben bé si estem fent les coses bé i si estem seguint la llei.

Resposta de Lluís Franco i Sala

Dedueixo que sou una ludoteca privada. Vosaltres competiú en el mercat i no infringiu cap norma contrària a la competència. Fixareu els preus i després els competidors ja hauran de decidir si els interessa el servei o no.

Isabel i Mireia

Sí, però com que hi han hagut molts problemes amb ludoteques la cosa no pinta bé.

Lluís Franco i Sala

A part dels preus, que podeu posar els que vulgueu, després hi ha el fet que a escala local es posin uns requeriments de cara a la prestació dels serveis. Això és una cosa i una altra és que vosaltres estiguéssiu immerses en una situació en contra de la competència.

Pregunta

Per exemple, s'hauria de fomentar la competència a Aigües de Vilafranca i així el servei seria més econòmic? S'hauria de fomentar la competència també a sanitat, serveis públics, transport?

Resposta de Lluís Franco i Sala

Jo crec que la competència s'ha de fomentar sempre pels beneficis que comporta. Una altra cosa és la titularitat i la gestió. Per determinades raons la titularitat pot correspondre a una titularitat pública, però després pot ser una entitat pública o privada la que presti sota determinades condicions el servei. A més a més de la titularitat, vostè està parlant de sectors regulats. En el cas dels sectors regulats, quant a la gestió, pot ser positiu obrir-los a la competència, però la reglamentació d'aquest sector –quins serveis s'han d'oferir, nivells de qualitat, garantir que aquest servei arribi a tothom, etc.– això és una funció pública. Exposa un tema complicat com l'aigua, l'energia. Es necessita fer una inversió molt gran per oferir aquests serveis. Per molt que una empresa vulgui donar el servei, la inversió, les xarxes, són tan cares que és inviable. Ara bé, un cop està feta la xarxa, el que cada vegada queda més clar és que la xarxa pot ser una xarxa d'utilitat pública i d'altres hi poden accedir per prestar el servei des d'aquesta xarxa. Des d'aquest punt de vista, el que s'ha d'afavorir en la mesura que sigui possible és que, com més competidors hi hagi, millor. Nosaltres hem fet un estudi per al sector de la recollida d'escombreries als ajuntaments de Catalunya i hem estudiat tots els municipis de Catalunya que tenen més de 2.000 habitants, que amablement ens van facilitar les dades per poder veure si hi havia competència o no. A partir d'aquí vam fer uns suggeriments i va ser positiu per reflexionar. El 50% dels ajuntaments, que representen el 80% de la població, estan concentrats en tres empreses que presten aquest servei. Nosaltres diem que s'ha de procurar que en els concursos i subhastes públiques s'obri el ventall a més empreses per intentar que el servei sigui més econòmic.

Pregunta del professor Meseguer (Universitat Oberta de Catalunya)

Els casos eren molt locals, molt localitzats. Ara tres de cada quatre empreses tenen web pròpia i Internet ja és una realitat empresarial. Aquest nou àmbit de la competència a Internet és un element que ja es té en compte?

Resposta de Lluís Franco i Sala

Totes les meves explicacions, exemples i comentaris són a nivell personal i no comprometen en res el Tribunal Català de Defensa de la Competència, que es pronuncia arran dels seus estudis, informes i resolucions, que són públiques i transparents. Jo faig respostes genèriques, mai referides a un cas concret. Aquesta pregunta és important des del punt de vista de la competència. Sembla que estiguem parlant de qüestions molt locals quan Internet ens obre les portes enfora. Molts temes locals tenen una gran transcendència per als ciutadans i per això aquest és un dels arguments per a tenir organismes dins de les comunitats autònomes que vulguin tenir-los.

Per exemple, un tema de distribució d'energia, per molt que estigui implicada una empresa molt gran, pot fer referència a un problema concret, en una determinada localitat, i ser un tema molt local. Un tema de distribució comercial pot afectar una localitat. Una funerària pot afectar la localitat o localitats on presta els serveis. Són temes locals, però això no vol dir que no tinguin gran impacte quan després com a ciutadans o empreses tenim accés a aquests serveis. El tema de la xarxa evidentment canvia alguns casos concrets. Aquests casos que he citat continuaran produint-se i es poden afrontar exactament igual. Hi han altres temes que afecten un àmbit superior. El problema no està en detectar aquests casos, sinó en quina és la autoritat que té capacitat per a incidir en el tema? Si l'àmbit té efectes significatius a Catalunya, nosaltres tenim la responsabilitat. Si és d'àmbit supraautonòmic, serà la Comissió Nacional de la Competència; si afecta diferents Estats de la Unió Europea, serà la Comissió Europea la competent. Això té un límit. Quan ja superem aquest nivell, als temes transaccionals, sí que ens faltaria una competència major. Però això no treu que, si hi ha un acord contrari a la competència, tot i que afecti diferents Estats de diferents àmbits superiors als citats, les autoritats dels àmbits més petits actuïn. Per tant, hi ha mecanismes, però una altra cosa és la qüestió de com aconseguir les proves.

Fa poc vam tenir una reunió mundial d'autoritats de defensa de la competència i va sortir aquest tema, i la comissària europea deia que el problema era que els que fixen els grans preus són grans càrtels a escala mundial, i els sanciona la Comissió Europea o la Comissió Americana, però moltes vegades la determinació de les proves és molt difícil fer-la. La igualtat de mitjans entre les autoritats que defensen la competència i els que infringeixen la competència no és la mateixa. Nosaltres a Catalunya tenim el Tribunal Català de Defensa de la Competència amb un ple on hi ha quatre vocals i jo que estic de president, però després tenim sis o set professionals tècnics i administratius que hi treballen i un pressupost anual d'un 1.307.000 euros. Els grans que es comporten de conformitat amb la normativa, doncs no hi ha problema. Els grans que no la compleixen, doncs cada dia s'assessoren millor per saber com ho poden fer.

Pregunta de Daniel Garcia Peris (Centre de Suport de la UOC a l'Alt Penedès)

En part la resposta ja m'ha quedat clara amb la pregunta del professor Meseguer, però volia saber si podia posar un exemple pràctic sobre la competència que hi ha; per exemple, conflictes entre dues empreses properes geogràficament, però que fan servir eines contra la competència, fent servir Internet amb registres d'empreses fantasma a d'altres països, i si el Tribunal Català de Defensa de la Competència té jurisdicció sobre aquestes accions.

Resposta de Lluís Franco i Sala

Si és d'àmbit supraautonòmic, la competència no és nostra, correspon a la Comissió Nacional de la Competència i, si afecta

L'activitat del Tribunal Català de Defensa de la Competència: activitat i perspectives

diferents Estats de la Unió Europea, la competència no és només de la Comissió Nacional de la Competència, sinó que és d'àmbit europeu i no dels Estats membres considerats individualment. La nostra competència es centra en aquelles pràctiques contràries a la competència que, en els seus efectes rellevants, no superen l'àmbit de Catalunya. De vegades ha passat que iniciem l'estudi i, si veiem que supera el nostre àmbit, l'adreçem a les autoritats competents. Hem tingut set estudis que hem començat aquí i després hem vist que superaven l'àmbit de Catalunya i els hem passat a la Comissió Nacional de la Competència. També ha passat que la Comissió Nacional ha començat a fer estudis que després els han adreçat cap a nosaltres.

Cloenda

Marcel Esteve i Robert
(alcalde de Vilafranca del Penedès)

Voldria agrair al president del Tribunal Català de Defensa de la Competència, Lluís Franco i Sala, la seva exposició, ja que ha

expressat el seu profund coneixement de la realitat econòmica, de l'administració i, evidentment, del tema de la competència, i voldria agrair el fet de poder-nos trobar. Desitjo que les properes sessions siguin tan interessants com les d'avui. Moltes gràcies a tots.

Enllaços relacionats

Tribuna Oberta Vilafranca

<http://www.tribunavilafranca.org/>

Tribunal Català de Defensa de la Competència

<http://www.gencat.cat/economia/tcdc/>

La Comisión Nacional de la Competencia

<http://www.cncompetencia.es/>

Llei 15/2007, de 3 de juliol, de defensa de la competència (BOE núm. 159 de 4/7/2007)

http://www.boe.es/g/es/bases_datos/doc.php?coleccion=iberlex&id=2007/12946

Si vols citar aquest document, pots fer servir la següent referència:

FRANCO, Lluís (2008). «L'activitat del Tribunal Català de Defensa de la Competència: activitat i perspectives». A: *Tribuna Oberta Vilafranca* (abril de 2008: Vilafranca del Penedès) [conferència en línia]. Ajuntament de Vilafranca. UOC. [Data de consulta: dd/mm/aa].
<http://www.uoc.edu/dt/cat/franco_tov.pdf>

Lluís Franco i Sala

President del Tribunal Català de Defensa de la Competència
de la Generalitat de Catalunya

El doctor Lluís Franco i Sala és llicenciat en ciències empresarials i dret. Doctor *cum laude* en ciències econòmiques i empresarials per la Universitat de Barcelona i des del juny del 1992 és professor de l'àrea de Coneixement d'Economia Aplicada en l'especialitat de Política Econòmica també a la mateixa universitat de Barcelona. Com a professor i investigador, ha estat autor de diversos llibres i publicacions, entre d'altres, sobre política econòmica, economia laboral, economia del medi ambient, defensa de la competència i, a més, ha estat professor convidat a diverses universitats d'arreu del món (Florida State University, Universitat Lumière Lyon 2, Universitat de Rabat). Pel que fa a càrrecs de responsabilitat, va ser director general de Règim Econòmic del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya i, del 1999 al 2002, va ser Conseller de Treball de la mateixa Generalitat de Catalunya; des del gener del 2003 fins a l'actualitat és president del Tribunal Català de Defensa de la Competència.

Institucions coorganitzadores:

